

АДМІНІСТРАТИВНЕ, ФІНАНСОВЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 352.07(477)

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ І ФУНКЦІЙ
ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Стародубцев А. А.,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри державно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Анотація: У статті дається визначення понять функції і повноваження місцевого самоврядування; місцеве самоврядування розглядається як децентралізована складова державної влади, яка делегує йому виконання частини своїх функцій і повноважень; наголошується на різноманітності повноважень виконавчих органів міських рад; розкриваються основні функції виконавчих органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: повноваження, функції, виконавчі органи місцевого самоврядування, місцеве самоврядування.

Аннотация: В статье дается определение понятий функции и полномочия местного самоуправления; местное самоуправление рассматривается как децентрализованная составляющая государственной власти, делегирующая ему выполнение части своих функций и полномочий; отмечается разнообразие полномочий исполнительных органов городских советов; раскрываются основные функции исполнительных органов местного самоуправления.

Ключевые слова: полномочия, функции, исполнительные органы местного самоуправления, местное самоуправление.

Annotation: The article provides the definitions of the functions and powers of local government; Local self-government is seen as part of decentralized government, which it has delegated performance of its functions and powers; emphasizes the diversity of the powers of city councils; the basic functions of the executive bodies of local self-government.

Key words: powers, functions, executive of local self-government, local government.

Найважливішим компонентом правового статусу виконавчих органів місцевого самоврядування є притаманні їм повноваження та функції.

Якщо дати визначення функцій і повноважень місцевого самоврядування на популярному рівні, то *функціями* є основні напрями й види муніципальної діяльності щодо вирішення питань місцевого значення в межах Конституції і законів України, а *повноваження* – це права і обов'язки, необхідні для здійснення завдань і функцій місцевого самоврядування його суб'єктами на своїй території.

Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування можуть реалізовуватися безпосередньо населенням територіальної громади, оскільки воно виступає первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень і може самостійно вирішувати будь-яке питання місцевого значення, віднесене законодавством до відання місцевого самоврядування. Та все ж більшість найрізноманітніших повноважень місцевого самоврядування реалізується саме його органами та посадовими особами [1, с. 12].

Місцеве самоврядування розглядається як децентралізована складова державної влади, яка делегує йому виконання частини своїх функцій і повноважень [2, с. 271]. Зазначається, що повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування є тим засобом, що допомагає дослідити їх фактичне місце та роль в системі місцевого самоврядування, яке встановлюється відповідно до функцій, завдань і мети діяльності цих

органів. Повноваження дозволяють окреслити межу відповідальності виконавчих органів та їх посадових осіб. Аналіз реалізації повноважень допомагає з'ясувати ефективність управлінської діяльності кожного елемента та управлінської системи в цілому.

Сучасний стан закріплення та реалізації повноважень виконавчих органів має деякі недоліки, які безпосередньо позначаються на їх діяльності. Так, одним із головних недоліків є дублювання повноважень виконавчих органів місцевих рад та місцевих державних адміністрацій. Спостерігається також безсистемність у розподілі повноважень між представницькими і виконавчими органами, в системі виконавчих органів, що призводить до їх неузгодженої та малоефективної діяльності, розпливчастості відповідальності. Сучасна форма закріплення повноважень створює умови розмежування діяльності ради та її виконавчих органів, принижує місце представницького органу в системі реалізації функцій місцевого самоврядування [3, с. 10].

Слід зазначити, що повноваженнями виконавчих органів місцевих рад є права та обов'язки, які встановлюються відповідно до функцій цих органів і є тим засобом, за допомогою якого нормативно закріплюється відповідна роль виконавчих органів місцевих рад у регулюванні суспільних відносин територіальної громади [4, с. 201].

Незважаючи на різноманітність повноважень виконавчих органів міських рад, основним напрямком діяльності всіх органів місцевого самоврядування є здійснення управління на місцях і вирішення питань місцевого значення. Сучасне законодавство України про місцеве самоврядування не містить конкретного переліку питань місцевого

значення, що належать до відання органів місцевого самоврядування. Питання про правове регулювання предметів відання місцевого самоврядування вирішується шляхом встановлення тих питань, які уповноважені вирішувати територіальна громада безпосередньо та відповідні органи і посадові особи місцевого самоврядування [1, с. 12].

Зокрема, до повноважень виконавчих органів міських рад належить: розгляд проектів місцевих програм соціального, економічного та культурного розвитку, цільових програм з інших питань, місцевого бюджету, проектів рішень, які виносять на розгляд відповідної ради; координація діяльності відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради, підприємств, установ і організацій, що належать до комунальної власності відповідної територіальної громади, заслуховування звітів про роботу їх керівників; право змінювати або скасовувати акти підпорядкованих йому відділів, управлінь, інших виконавчих органів ради, а також їх посадових осіб виконавчих органів місцевого самоврядування, а також здійснення окремих повноважень, делегованих державою [5].

Перераховані повноваження належать до загальних повноважень виконавчого комітету. Крім них він має широке коло спеціальних повноважень у окремих напрямках його діяльності: в галузі планування й обліку, бюджету та фінансів, управління комунальною власністю, розвитку місцевого господарства, охорони навколишнього природного середовища, будівництва, житлового господарства, транспорту, зв'язку, соціального обслуговування тощо. Так, виконавчий комітет розробляє й подає на затвердження ради бюджет і звіт про його виконання; забезпечує виконання затверджених радою планів приватизації об'єктів комунальної власності; припиняє або обмежує господарську діяльність підприємств (об'єднань), організацій і установ різних форм власності у випадку порушення ними законодавства про охорону природного середовища; організовує місцеві ринки, сприяє розвитку всіх форм торгівлі; управляє підприємствами й організаціями транспорту та зв'язку, що належать до комунальної власності; реєструє право власності, право користування землею підприємства, організації і установи, громадські формування; звертається до суду про визнання незаконними актів органів виконавчої влади, інших органів місцевого самоврядування тощо.

Суттєвою особливістю комплексу повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад є те, що вони поділяються на власні (самоврядні) (віднесені законом до їх повного відання) та делеговані повноваження (окремі повноваження, надані їм згідно із законом органами місцевого самоврядування або органами місцевої державної виконавчої влади) [6]. Проблемним лишається питання щодо конкретизації в законі суб'єктів виконання делегованих повноважень. Зокрема, згідно з Конституцією України окремі повноваження органів виконавчої влади можуть надаватися органам місцевого самоврядування. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21 травня 1997 року [7], конкретизуючи це положення, звужив коло таких органів до виконавчих

органів місцевого самоврядування. Скажімо, делегування повноважень лише виконавчим органам місцевого самоврядування має як позитивні, так і негативні боки. Позитивним є те, що зазначений спосіб делегування спрощує процедуру контролю держави за здійсненням цих повноважень. Якщо ж повноваження делегуються не виконавчим органам, а відповідній місцевій раді, з одного боку, це сприяє реалізації цих повноважень з урахуванням особливостей місцевого розвитку, інтересів громад (що є вимогою Європейської хартії місцевого самоврядування), з іншого – ускладнює процедуру державного контролю за здійсненням цих повноважень. Адже виконавчі органи місцевого самоврядування передусім відповідальні перед радами, що створили їх.

Існує й інша точка зору, яка полягає у необхідності посилення контрольних функцій місцевих державних адміністрацій над діяльністю органів місцевого самоврядування. До чого може призвести такий підхід, не важко спрогнозувати, адже, посиливши контроль з боку державних структур, і, таким чином, обмеживши поле діяльності місцевих рад, а відтак і їх виконавчих органів, з часом довести їх неспроможність самостійно виконувати у повному обсязі покладені на них функції, а потім через певний період повернути важе впливу щодо регіонального управління під жорсткий контроль держави [8, с. 290]. Водночас постає питання щодо суб'єкта відповідальності за здійснення делегованих повноважень перед державою (в особі місцевих державних адміністрацій) – це буде виконавчий орган місцевого самоврядування чи відповідна рада, яка має змогу приймати рішення щодо особливостей реалізації делегованих повноважень на відповідній території? [9]

Заради усунення цієї досить складної ситуації слід виділити кілька моментів, які необхідно врахувати при делегуванні повноважень. Передусім треба, по-перше, визначити сторони делегування повноважень; по-друге, встановити законодавчу підставу такого делегування; по-третє, розподілити права й обов'язки сторін в межах делегованих повноважень; по-четверте, передбачити джерело фінансування для здійснення делегованих повноважень; по-п'яте, визначити форми контролю за виконанням делегованих повноважень і заходи впливу за їх порушення; по-шосте, з'ясувати правові форми захисту інтересів сторін делегування повноважень [9].

Що стосується безпосередньо функцій, то дослідження сутності будь-якого органу неможливе без їх з'ясування, оскільки саме визначення змісту функцій дозволяє розкрити його місце та роль, а також соціальне призначення [10]. Важливо побудувати «дерево» цілей виконавчих органів місцевого самоврядування, у якому були б стратегічні, оперативні і тактичні цілі, кінцеві і проміжні, загальні і локальні, віддалені і близькі, які б узгоджувались та представляли певну логічну цілісність. Важливо також їх з'єднати із засобами, ресурсами, методами і формами їх реалізації [11, с. 17].

Виходячи з цього, маємо за необхідність, перш за все, визначити зміст поняття «функція» стосовно

виконавчих органів місцевого самоврядування. Таким чином, функції виконавчих органів місцевого самоврядування можна визначити як уможливлену через використання необхідних ресурсів діяльність, спрямовану на досягнення сформованих цілей, тобто: діяльність виконавчих органів місцевого самоврядування; роль, яку виконують виконавчі органи місцевого самоврядування в системі місцевого самоврядування; залежність у вигляді соціальних процесів між виконавчими органами місцевого самоврядування, місцевими радами і територіальною громадою, яка перебуває під їх юрисдикцією. Тому, під функцією будемо розуміти основні напрями діяльності виконавчих органів місцевого самоврядування щодо вирішення завдань місцевого значення (муніципальної діяльності) [12, с. 31].

Крім того, слід також зауважити, що характеризує функції виконавчих органів міських рад, зміст функціонування виконавчих органів повинен бути визначений таким чином, щоб він повністю відповідав напрямкам діяльності територіальної громади й максимально сприяв їх здійсненню [1, с. 13].

Будучи елементом системи місцевого самоврядування і системи місцевої ради, виконавчі органи мають функції та повноваження, що мають похідний характер від цих суб'єктів. Але, в той же час, окреме місце в цих системах передбачає особливі функції виконавчих органів, які виокремлюють ці органи зі всієї сукупності органів місцевого самоврядування. Крім того, сучасна організація місцевого самоврядування передбачає існування у виконавчих органів функцій, що їх не мають інші суб'єкти місцевого самоврядування – функції органів виконавчої влади [4, с. 201].

До основних функцій виконавчих органів місцевого самоврядування належать такі: вироблення і передача на розгляд ради пропозицій щодо політики ради, спрямованої на розвиток особистості, забезпечення прав і свобод громадянина; надання якісних комунальних послуг; вироблення стратегічного курсу виконавчих органів ради; реалізація політики ради в межах, передбачених чинним законодавством; координація діяльності виконавчих органів ради, спрямування їх діяльності та контроль за нею; ефективне управління ресурсами ради [12, с. 138].

Організація місцевого самоврядування України, як правило, передбачає здійснення виконавчими органами двох груп функцій: власних (самоврядних) та функцій органів виконавчої влади. Кожна з цих груп має різний вплив на організацію та діяльність виконавчих органів. Якщо перша група має першорядне, системоутворююче значення, що безпосередньо впливає на будову виконавчих органів, то друга позбавлена таких можливостей. Друга група функцій може бути охарактеризована як «обов'язковий факультатив», який не може самостійно існувати без першої групи функцій [13].

Як вже зазначалося, правове становище виконавчих органів у системі місцевого самоврядування та в системі місцевої ради дозволяє стверджувати, що власні функції цих органів мають похідний характер від функцій територіальної громади та місцевої ради. Як правильно стверджує

О.В. Батанов, обсяг функцій територіальної громади збігається з обсягом функцій системи місцевого самоврядування. Тому функції територіальної громади належать до функцій виконавчих органів, як ціле до частки. Інакше кажучи, функції виконавчих органів похідні від функцій територіальної громади, але не тотожні їм. Також О.В. Батанов, даючи класифікацію функцій територіальної громади, диференціює їх за: 1) суб'єктами – функції територіальних громад села та селища, міст і районів у місті, міст обласного значення; 2) способами, засобами і методами діяльності – інформаційна, планування і програмування розвитку адміністративно-територіальних одиниць, нормотворча, територіальна, бюджетно-фінансова, матеріально-технічні функції та функції соціального контролю [14, с. 8].

Даючи класифікацію самоврядних функцій, слід враховувати, що вони по суті управлінські органи, для яких є властивими функції управління або загальні організаційні функції. У конкретних функціях виконавчих органів функції територіальної громади та місцевої ради і загальні організаційні функції поєднуються. При цьому функції виконавчих органів повинні бути визначені таким чином, щоб вони повністю відповідали функціям територіальної громади та на максимальному рівні сприяли їх здійсненню [13].

Виходячи із зазначеного вище, а також з того, яке місце займають виконавчі органи в сучасній системі місцевого самоврядування України, а також, керуючись усвідомленням того, яку роль вони повинні відігравати в цій системі, можна класифікувати власні функції виконавчих органів на «президіальну», виконавчу, розпорядчу, правоохоронну, стабілізуючу, наступництва, функцію взаємодії місцевого самоврядування з органами державної влади.

Що стосується «президіальної» функції, то вона, як правило, визначає саму діяльність виконавчих органів, що безпосередньо спрямована на забезпечення діяльності ради, постійних комісій та окремих депутатів. Саме виконавчі органи готують сесії ради, координують роботу постійних комісій, сприяють депутатам здійснювати їх повноваження. Крім того, виконавчі органи здійснюють підготовку проектів рішень, що виносяться на розгляд сесії місцевої ради.

Виконавча функція – діяльність, що спрямована на реалізацію рішень відповідної ради. Під реалізацією рішень потрібно розуміти юридично закріплену та практично складену систему різних форм, методів і відносин, а також конкретну діяльність виконавчих органів, спрямованих на реалізацію приписів шляхом повного використання своїх повноважень.

Розпорядча функція – діяльність виконавчих органів, яка характеризується самостійним розглядом та вирішенням питань, віднесених законодавством до відання виконавчих органів. За свідченням практики, ця діяльність обіймає найбільшу частку роботи від всього обсягу діяльності виконавчих органів.

Правоохоронна функція – діяльність, спрямована на забезпечення прав та свобод членів територіальної

громади, підприємств і організацій, які працюють на відповідній території.

Стабілізуюча функція – діяльність виконавчих органів, яка має на меті захистити інтереси членів територіальної громади від необґрунтованих та радикальних рішень представницького органу, що можуть бути прийняті під впливом тієї чи іншої політичної групи. При цьому особлива роль у здійсненні цієї функції належить сільському, селищному, міському голові, який повинен поєднувати політичні інтереси, спрямовуючи їх на прийняття рішень, що мають відповідати інтересам територіальної громади.

Функція наступництва – діяльність, спрямована на забезпечення наступництва в місцевому самоврядуванні. Ця функція дещо нагадує попередню. Але в даному випадку діяльність виконавчих органів спрямована на те, щоб новообрана рада своїми рішеннями не відмінила рішення, які були прийняті радою попереднього скликання. Це зовсім не принижує ролі представницького органу, який має право такого скасування. Так, якщо було прийнято рішення місцевою радою попереднього скликання, реалізація якого вже викликала відповідні матеріальні та фінансові вкладення, його завершення повинно забезпечуватися виконавчими органами.

Наведена класифікація власних функцій виконавчих органів місцевих рад дає змогу з'ясувати координати їх діяльності, що дозволяє виділити їх з системи органів місцевого самоврядування шляхом визначення їх особливостей. Як і кожна класифікація, вона є відносною та має умовний характер. Подальший розвиток науки і практики місцевого самоврядування буде впливати на наведену класифікацію шляхом її уточнення, доповнення або створення нової, більш адекватної дійсності [13].

Крім зазначених вище власних функцій виконавчих органів місцевих рад, вони мають і делеговані. Так, відповідно до п. 2 ст. 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [7] виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад при здійсненні делегованих їм повноважень органів виконавчої влади є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади. Однак при цьому вони залишаються підконтрольними, підзвітними і відповідальними перед відповідною територіальною громадою та радою. Останні, хоча не мають можливості прямого впливу на діяльність виконавчих органів щодо здійснення делегованих повноважень (саме на прийняття рішення), але завдяки встановленому порядку формування, підконтрольності та підзвітності роблять це непрямым шляхом. Крім того, обов'язок забезпечення здійснення повноважень органів виконавчої влади покладається на сільського, селищного, міського голову. Його положення в системі місцевого самоврядування дає право стверджувати, що інтереси територіальної громади, а також рівень та форми впливу її на діяльність виконавчих органів місцевих рад зі здійснення функцій органів виконавчої влади забезпечуються відповідно до вимог демократії, що існують на сьогодні в розвинутих країнах. Навпаки, якщо повноваження, які делегуються органам місцевого

самоврядування, здійснювалися б саме існуючою системою органів виконавчої влади України, то рівень впливу і забезпечення інтересів населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці були б значно меншими [13].

Підсумовуючи, слушно зауважити, що з метою забезпечення реалізації повноважень виконавчих органів місцевих рад потрібно здійснити розподіл повноважень між місцевою радою та її виконавчими органами, який повинен забезпечити пріоритетну роль місцевої ради, оскільки таке становище зумовлено її функціями, а також створювати максимально ефективну систему взаємодії всіх структурних одиниць місцевої ради, які об'єднані однією метою. З метою розширення повноважень місцевої ради у напрямі встановлення повноважень її виконавчих органів слід розглянути можливість внесення змін до існуючого законодавства або прийняття нового Закону України «Про місцеві ради». У першому випадку законодавець може лише встановити норму про можливість чіткого розподілу місцевою радою повноважень між нею та виконавчими органами. У другому випадку доцільним буде прийняття нового Закону України «Про місцеві ради», де закріплювалася б компетенція лише місцевої ради у визначенні повноважень її виконавчих органів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Добкін М.М. Адміністративно-правовий статус виконавчих органів міських рад [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Добкін Михайло Маркович; Інститут законодавства Верховної Ради України. – К., 2009. – 24 с.
2. Мороз О.Ю. Особливості становлення та проблеми вдосконалення місцевого самоврядування в Україні [Текст] / О.Ю. Мороз // Університетські наукові записки. – 2007. – № 1 (21). – С. 270–274.
3. Соляник К.Є. Організація та діяльність виконавчих органів місцевих рад в Україні [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Соляник Костянтин Євгенович; Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. – Х., 2003. – 18 с.
4. Старилов Ю.Н. Курс общего административного права [Текст] / Ю.Н. Старилов // М.: Издательство НОРМА, 2002. – Т. I: История. Наука. Предмет. Нормы. Субъекты. – 728 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravo.vuzlib.org/book_z1122.html.
5. Коваленко В.В. Курс административного права України [Текст]: підруч. / В.В. Коваленко. – К.: Юрінком-Інтер, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravo.vuzlib.org/book_z811_page_28.html.
6. Муніципальне право України [Текст]: підручник / В.Ф. Погорілко, О.В. Фрицький, М.І. Корнієнко [та ін.]; за ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького, шеф-редактор В.С. Ковальський. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/pravo/munitsipalne_pravo_ukra_yini_-_pogorilko_vf.
7. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. – № 24. – Ст.170.
8. Алексеев В.М. Майбутній розвиток державотворення: від традицій до реалій [Текст] / В.М. Алексеев // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2008. – № 2 (26). – С.289–293.
9. Бориславська О. Проблеми органів місцевого самоврядування у виконанні делегованих повноважень /

О. Бориславська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lawyer.org.ua/?d=680&i=&w=>.

10. Правознавство [Текст]: підруч. / В.Ф. Опришко, Ф.П. Шульженко, С.І. Шимон [та ін.]; за заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка. – К.: КНЕУ, 2003. – 767 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/23163/>.

11. Нижник Н.Р. Проблеми державного управління в Україні [Текст] / Н.Р. Нижник // Університетські наукові записки. – 2007. – № 3 (23). – С. 14–19.

12. Куйбіда В.С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування [Текст]: монографія / В.С. Куйбіда. – К.: МАУП, 2004. – 432 с.

13. Бальцій Ю. Функції виконавчих органів місцевих рад України: сучасний стан та перспективи розвитку [Текст] / Ю. Бальцій // Юридичний вісник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravnik.info/2013-12-27-15-15-31/687-funkcii-vikonavchix-organiv-miscevix-rad-ukraini-suchasnij-stan-ta-perspektivi-rozvitku.htmloznavec.com.ua/period/article/9354/%DE>.

14. Батанов О.В. Функції територіальних громад як суб'єктів місцевого самоврядування в Україні [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Батанов Олександр Васильович; НАН України, Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. – К., 2000. – 21 с.

УДК 347.73

МЕТА ТА ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Солошкіна І. В.,

доктор юридичних наук, доцент
кафедри державно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Анотація: Стаття присвячена вивченню шляхів розвитку державної політики щодо розвитку ринку фінансових послуг, яка має на меті збільшення доступу до фінансових послуг, скорочуючи число тих, хто змушений відмовитися від їх використання в силу невинновданно високої вартості, яких-небудь дискримінаційних обмежень або невідповідності вимогам. Також, в основу розгляду проблемних питань покладено мету та форми регулювання ринків фінансових послуг в Україні

Ключові слова: фінанси, фінансова діяльність держави, фінансова послуга, ринки фінансових послуг, державне регулювання діяльності з надання фінансових послуг.

Аннотация: Статья посвящена изучению направлений развития государственной политики касательно развития рынков финансовых услуг, основная цель которых увеличение доступа к использованию финансовых услуг, сокращая число тех, кто вынужден отказаться от их использования из-за неоправданно высокой стоимости, каких-либо дискриминационных ограничений или несоответствия требованиям. Также, в основу рассмотрения проблемных вопросов легли цели и формы регулирования рынков финансовых услуг в Украине.

Ключевые слова: финансы, финансовая деятельность государства, финансовая услуга, рынки финансовых услуг, государственное регулирование деятельности по оказанию финансовых услуг.

Annotation: The article is devoted to studying the directions of the state policy concerning the development of financial services markets, the main purpose of which is to increase access to the use of financial services, reducing the number of those who are forced to abandon their use because of the unreasonably high cost, any discriminatory restrictions or inadequacies. Also, based on consideration of problem issues lay objectives and forms of regulation of financial services markets in Ukraine.

Key words: finance, financial state, financial services, markets, financial services, government regulation of financial services.

Основна мета державної політики щодо розвитку ринку фінансових послуг полягає в тому, щоб збільшити доступ до фінансових послуг, скорочуючи число тих, хто змушений відмовитися від їх використання в силу невинновданно високої вартості, яких-небудь дискримінаційних обмежень або невідповідності вимогам [1, с. 151].

Неминуче виникає питання: чим мотивована участь держави в регулюванні фінансових ринків? Основними причинами такого конгломерату є:

1) створення на фінансовому ринку єдиних власників, що володіють одночасно декількома фінансовими сегментами, які представляють продукти, що формують різні сектори фінансового ринку;

2) виникнення перехресних пропозицій або інтерес фінансових інститутів до перехресних пропозицій фінансових інструментів (продуктів);

3) необхідність у скороченні видаткової частини державного бюджету в сфері контролю й нагляду за відносинами на фінансових ринках, тобто їхньому регулюванні, особливо за умови підвищення якості ринків [2, с. 41–42].

Таким чином, сьогодні українська влада досить чітко усвідомлює роль та значення ринку фінансових послуг для національної економіки держави і розуміє, що він несе у собі потужний інвестиційний потенціал. Тому питання організації та функціонування ринку фінансових послуг останнім часом не виходять з поля зору найвищих органів влади та перебувають під їх пильною увагою.

Регулювання ринку фінансових послуг передбачає встановлення правил функціонування учасників ринку – споживачів фінансових послуг, постачальників та посередників.

Відносини, що виникають у зв'язку з наданням фінансових послуг споживачам, регулюються Конституцією України [3], Законом України «Про